भृङ्गालीकोकिलक्रुङ्भिर्व्वाशनैः पश्य लक्ष्मण। रोचनैर्भूषितां पम्पामस्माकं हृदयाविधं ॥ ७३ ॥

ज०म० भृङ्गालीत्यादि। हे लक्ष्मण पम्पां पश्य अस्माकं हृदयाविधं हृदयं विध्यतीति ग्रहिज्यादिना संप्रसारणं नहिवृतीति दीर्घः भूषितां कैर्भृङ्गालीभिः भ्रमरपंक्तिभिः कोकिलैः क्रुंङ्भिश्च वाशनैः कूजद्भी रोचनैः शोभनैः क्रुङिति ऋत्विगादिना क्विन् निपातनसामर्थ्याद नुनासिकलोपाभावः संयोगाच्च लोपः क्विन्प्रत्ययस्येति कुत्वं ॥ ७३ ॥

भ० भृङ्गेत्यादि। रामइत्युवाचेत्यर्थाद्गम्यते हे लक्ष्मण पम्पां पश्य कीदृशीं भृङ्गालीभिर्भ्रमरपङ्क्तिभिः कोकिलैः क्रुङ्भिः क्रौञ्चैश्च भूषितां क्रुन्ठगत्यां त्रासुदित्यादिना विच् चकारेत्त्वं क्विप् संशयनिवारणार्थं नतु अव्ययार्थमिति बोध्यं विवितिपाठइत्येके चङित्यादौ क्रुञ्चः पृथक्पाठात् प्राक्कङ् म्नोर्नुः ञपेञम्नोरिति ङस्यान्तस्य लुप् कीदृशैः वाशनैः कूजद्भिः वाशृङशब्दे रोचनैः शोभमानैः उभयत्र नन्द्यादित्वादनः पुनः किम्भूतां अस्माकं हृदयाविधं चेतः पीडयन्तीं हृदयं विध्यतीति क्विप् ग्रहस्वपाद्योरिति जिः वीरुहोधङ्क्वाविति दीर्घनिर्द्देशात् क्वचित् क्विवन्ते पूर्व्वपदस्य दीर्घत्वमिति दीर्घः आङपूर्व्वस्य रूपं वा ॥ ७३ ॥

परिभावीनि ताराणां पश्य मन्थीनि चेतसां। उद्भासीनि जलेजानि दुन्वन्त्यदयितं जनं ॥ ७४ ॥